



§ 209

Dnr 00517/2020

Yttrande över betänkandet En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)

Sammanfattning

Regeringen beslutade i juni 2019 att tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppdrag att ta ställning till utformningen av den framtida svenska migrationspolitiken för att fastställa en ordning som är långsiktigt hållbar.

I betänkandet läggs en rad förslag med syfte att fastställa reviderade regler för uppehållstillstånd för asylsökande, regler för anhöriginvandring och ett antal andra relaterade frågor.

Förslagen är i huvudsak följande:

- Tidsbegränsade uppehållstillstånd blir huvudregel, i första beslutet tre år.
- För permanent uppehållstillstånd krävs kunskaper i svenska och samhällskunskap, ett försörjningskrav föreslås också (undantag för barn och pensionärer).
- Upphållstillstånd kan ges till anhörig under vissa förutsättningar.
- Ett försörjningskrav föreslås ställas som villkor vid anhöriginvandring
- Upphållstillstånd ska kunna beviljas på grund av synnerligen ömmande omständigheter.
- Det bör tillsättas en särskild utredning för att se över hanteringen av offentliga biträden i asylärenden.

I betänkandet finns särskilda yttranden och reservationer från ledamöter i kommittén.

Stadsledningsförvaltningen har tagit fram förslag till yttrande.

Ordförandens förslag

Sverige har betydande integrationsproblem. Hög asylinvandring i kombination med en illa fungerande integration har medfört en rad konsekvenser för Sveriges kommuner och samhället i övrigt. Arbetslösheten är betydligt högre för utrikes födda. Allt för många elever med utländsk bakgrund lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet.

Gällande utredningen om en långsiktigt hållbar migrationspolitik har staden en del synpunkter. Ett konkretare regelverk bedöms leda till tydligare planeringshorisont för individen och att individen vet vad de kan förvänta sig vid ansökan om uppehållstillstånd i landet. Förslagen i utredningen bedöms också på sikt leda till att antalet asylsökande som beviljas uppehållstillstånd och tas emot i en kommun blir lägre än med nuvarande bestämmelser i utlänningslagen. På sikt kan det leda till minskade kostnader för kommunen. Det är även välkommet att utredningen bedömer att förslaget att införa språkkrav och krav på samhällskunskap för permanent uppehållstillstånd ger nyanlända starkare incitament att lära sig svenska och skaffa sig kunskaper om hur det svenska samhället är organiserat och fungerar. Det är väl i linje med stadens redan pågående integrationsarbete.

Ordförandens förslag till kommunstyrelsen är

att till Justitiedepartementet lämna synpunkter enligt upprättat förslag.



Yrkanden under sammanträdet

Marcus Friberg (MP) yrkar ändring av ordförandens förslag (protokollsbilaga 1, § 209).

Michael Rosenberg (SD) yrkar ändring av ordförandens förslag (protokollsbilaga 2, § 209).

Behandling av yrkanden

Ordföranden ställer sitt förslag, Marcus Fribergs (MP) förslag och Michael Rosenbergs (SD) förslag mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Kommunstyrelsen beslutar

att till Justitiedepartementet lämna synpunkter enligt upprättat förslag.

Reservation

Michael Rosenberg (SD) anmäler att ledamöterna för (SD) reserverar sig mot beslutet.

Marcus Friberg (MP) reserverar sig mot beslutet.

Beslutet ska skickas till

Justitiedepartementet
Arbetsmarknadsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Socialnämnden
Överförmyndarnämnden



Justitiedepartementet

Dnr Ju 2020/03215

Yttrande över betänkandet En långsiktigt hållbar migrationspolitik, SOU 2020:54, Dnr 517/2020

Synpunkter från Helsingborgs stad

Helsingborgs stad ser i huvudsak positivt på förslagen i betänkandet men vill även framföra ett antal synpunkter.

Helsingborgs stad ställer sig positiv till utredningens förslag, som bedöms leda till mer enhetlig lagstiftning som är tydligare för både asylsökande och berörda myndigheter. Tydligare regelverk bedöms leda till tydligare planeringar för individen och att individen vet vad de kan förvänta sig vid ansökan om uppehållstillstånd i landet, till exempel vilka krav som gäller för permanent uppehållstillstånd och anhörvandring. Det är väsentligt att handläggningen av asylärenden förkortas så att ärenden avgörs i snabbare takt och att asylprocessen är rättssäker. Att Migrationsverkets handläggningstider är korta och att beslut är tydliga och kan ge den enskilde en större förståelse för den utgång som blivit i dennes ärende är en viktig del av en rättssäker asylprocess.

Helsingborgs stad vill också framhålla vikten av att man beaktar jämställdhetsperspektivet på frågor om migration.

Staden anser att det är en riktig ordning att personer som kommer att omfattas av lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå, endast ska kunna ansöka om uppehållstillstånd enligt denna lag och inte enligt två olika lagar. Staden delar också bedömningen att försenade eller utdragna beslutsprocesser kan få ogynnsamma följder för barn och påverka deras möjligheter att ta till sig undervisning, liksom deras behov av stödinsatser.

Bestämmelserna om uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl bör tydliggöras ytterligare då kriterierna för sådana uppehållstillstånd kan skapa osäkerhet och icke rättssäker hantering.

Kommitténs förslag bedöms på sikt leda till att antalet asylsökande som beviljas uppehållstillstånd och tas emot i en kommun samt deras anhöriga blir lägre än med nuvarande bestämmelser i utlänningslagen. Detta kan på sikt leda till minskade kostnader för kommunen. De kostnader kommunen idag har för nyanlända, t ex i form av svenska för invandrare och boende, täcks inte av den statliga schablonersättningen fullt ut eftersom etableringstiden ofta är betydligt längre än den tid för vilken schablonersättning utgår.

Kommittén bedömer att förslaget att införa språkkrav och krav på samhällskunskap för permanent uppehållstillstånd kan ge nyanlända incitament att lära sig svenska och skaffa sig kunskaper om hur det svenska samhället är organiserat och fungerar. Införandet av dessa krav kan således förväntas förbättra integrationen i samhällslivet. Kommittén föreslår att kraven på

språk- och samhällskunskap kopplas till befintlig undervisning i svenska för invandrare (sfi) respektive samhällsorientering.

Staden ser positivt på att språkkrav kopplas till befintlig undervisning i sfi. Vidare ställer sig förvaltningen positiv till kommitténs förslag att det bör kunna krävas att en utlänning kan uppvisa ett godkänt resultat på lägst kurs C i sfi. I och med att språkkravet kopplas till godkänt betyg och nationella prov krävs inte särskilda språktester och omställningen går därför relativt lätt att integrera i befintliga strukturer. Arbetsmarknadsnämnden tror också att krav på betyg i C-kursen skulle kunna leda till att färre elever avbryter sina sfi-studier.

Helsingborgs stad tillstyrker i princip kommitténs förslag om att införa språkkrav och krav på samhällskunskap för permanent uppehållstillstånd men anser att följande särskilt måste beaktas.

- Samhällsorientering ska enligt gällande förordning ges så tidigt som möjligt efter ankomst i kommunen. En ansökan om permanent uppehållstillstånd ska kunna göras tidigast efter att en utlänning har haft tidsbegränsade uppehållstillstånd i tre år. Det är viktigt att klargöra hur lång tid det kan gå från det att individen genomgått kursen till att ansökan om permanent uppehållstillstånd ska göras.
- Kursintyg som kommunen ansvarar enligt förordning¹ att utfärda till deltagare efter genomgången samhällsorientering är inte att likställa med att individen har erhållit de kunskaperna som krävs. Det är viktigt att klargöra hur kunskapskrav ska utformas och hur bedömningen av kunskapskraven ska genomföras.
- Enligt betänkandet kan kommitténs förslag på språk- och samhällskunskapskrav för permanent uppehållstillstånd leda till fler deltagare i språkkurser inom vuxenutbildningen och kurser i samhällsorientering, beroende på hur kraven utformas. Skulle det kräva en annan organisering kan detta medföra ökade kostnaderna för kommunerna som bör kompenseras med justering av schablonersättningen.

Ett viktigt syfte med försörjningskravet är att skapa incitament för arbete. Det är därför i första hand inkomster från arbete och andra arbetsrelaterade ersättningar samt företagande som utgör godtagbara försörjningskällor vid prövningen av anknytningspersonens försörjningsförmåga. Det finns en risk för förfalskade anställningskontrakt som ställer krav på att berörda myndigheter genomför goda kontroller av dessa.

Enligt kommittén är ett viktigt syfte med försörjningskravet för permanent uppehållstillstånd och anhöriginvandring att skapa incitament för nyanlända att snabbt integrera sig på arbetsmarknaden och bli självförsörjande. Helsingborgs stad tycker att det är ett rimligt krav.

Som framgår i betänkandet kan vissa oklarheter uppkomma när nyanlända med tidsbegränsade uppehållstillstånd ansöker om förlängt tillstånd och Migrationsverket inte hinner besluta i frågan om förlängt tillstånd innan det tidigare tillståndet går ut. Staden anser att dessa oklarheter, kommunens ansvar samt omfattningen av individens rätt till insatser och ersättning i kommunen måste klargöras.

¹ Förordning (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Helsingborg den 2 december 2020

Peter Danielsson
Ordförande